

47108207 : สาขาวิชามานุษยวิทยา

คำสำคัญ : วัวลาน / วิถีชีวิต / การละเล่น / ความเป็นชาย / ความสัมพันธ์ทางสังคม

ภาคภูมิ ลบถม : วัวลาน : วิถีชีวิตลูกผู้ชายเมืองเพชร. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :
อ.ดำรงพล อินทร์จันทร์. 274 หน้า.

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการละเล่นวัวลานของจังหวัดเพชรบุรีจากประเด็นคำถามที่ว่าทำไมการเล่นวัวลานจึงมีความสำคัญกับวิถีชีวิตผู้คนในสังคมพื้นบ้านเมืองเพชร อะไรคือเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้ชายเพื่อเลี้ยงและเล่นวัวลานอย่างจริงจัง

วิธีการศึกษาเริ่มต้นจากการตรวจสอบแนวคิดด้วย “ความเป็นชาย” ในสังคมไทยจากเอกสารต่าง ๆ การสัมภาษณ์กลุ่มผู้เล่นและเลี้ยงวัวลานเมืองเพชรเพื่อศึกษาความเป็นมา วิธีการเล่น ตลอดจนองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับวัวลาน จากนั้นเป็นการสัมภาษณ์และสังเกตอย่างมีส่วนร่วมกับกรณีศึกษา 4 กรณีผ่านวิธีการดำรงชีวิตประจำวันปกติ

ผลการศึกษาพบว่าการเล่นวัวลานเมืองเพชรสะท้อนระบบการพึ่งพาตนเองของสังคมพื้นบ้าน รูปแบบการละเล่นมีส่วนเชื่อมและต่อยอดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มคนผ่านระบบเครือญาติ การแต่งงาน การเป็นพวกพ้อง มีระบบอุปถัมภ์และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและการเมืองเป็นกลไกขับเคลื่อน กฎเกณฑ์และองค์ความรู้เกี่ยวกับวัวเป็นบรรทัดฐานชุดหนึ่งของการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนและมีส่วนทำให้การเล่นวัวลานดำรงอยู่ได้

การเลี้ยงและเล่นวัวลานทำให้เกิดพื้นที่ทางสังคมรูปแบบหนึ่ง เป็นพื้นที่เฉพาะเพศชายเป็นพื้นที่ให้การขัดเกลาทางสังคมแก่ความเป็นชาย ตลอดจนเป็นพื้นที่แยกเด็กชายออกจากอำนาจของแม่และญาติของแม่จากรูปแบบการแต่งงานที่แต่งเขยเข้าบ้านจนทำให้ผู้หญิงมีบทบาทมากกว่า

การเล่นวัวลานได้ประกอบสร้างความหมายว่าด้วยความเป็นชายให้สอดคล้องกับค่านิยมหลักของสังคมไทยที่ให้ความสำคัญกับ ความมั่งคั่ง อำนาจ การยกย่องผู้ใหญ่ การเป็นปราชญ์ ความกตัญญูรู้คุณ รู้จักที่ต่ำที่สูง นิยมการเป็น “เจ้านาย” และการเป็น “คนมีพวก”

การเล่นวัวลานของผู้ชายเมืองเพชร เป็นการเล่นสนุกกับสถานภาพ วัวแต่ละตัวที่ลงสนามหมายถึงชีวิตและจิตวิญญาณของผู้เลี้ยง วัวลานได้สะท้อนอารมณ์ความรู้สึกอีกด้านหนึ่งของมนุษย์ที่เต็มไปด้วยความก้าวร้าวรุนแรง แต่ถูกบรรทัดฐานและค่านิยมทางสังคมกดทับไว้

ภาควิชามานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2551
ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์